Адыгэ макъ

№ 4 (19518)

2010-рэ илъэс

БЭРЭСКЭШХУ

ЩЫЛЭ МАЗЭМ и 15

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИIЭП

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

АДЫГЭ РЕСПУБЛИКЭМ И ПРЕЗИДЕНТ И УКАЗ

А. И. ПIатIыкъом ехьылIагъ

Федеральнэ законэу «Урысые Федерацием икъэралыгъо граждан къулыкъу ехьылIагъ» зыфиIорэм ия 33-рэ статья иа 1-рэ Iахь ия 3-рэ пункт тегъэпсыхьагъэу **унашъо сэшIы:**

1. ПIатIыкъо Аслъан Ибрахьимэ ыкъор Адыгэ Республикэм ныбжьыкIэхэм яIофхэмкIэ и Комитет итхьамэтэ IэнатIэ 2010-рэ илъэсым щылэ мазэм и 14-м къыщегъэжьагъэу IугъэкIыгъэнэу.

Лъапсэу щыIэр: А. И. ПIатIыкъом илъэIу тхылъ.

2. ЗыкIэтхэхэрэ мафэм щыублагъэу мы Указым кIуачIэ иIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Президентэу ТХЬАКIУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ,
щылэ мазэм и 14, 2010-рэ илъэс
N 5

АДЫГЭ РЕСПУБЛИКЭМ И ПРЕЗИДЕНТ И УКАЗ

Адыгэ Республикэм и Президент иIэпыIэгъу ехьылIагъ

1. ПIатIыкъо Аслъан Ибрахьимэ ыкъор Адыгэ Республикэм и Президент иIэпыIэгъу IэнатIэ Iугъэхьэгъэнэу.

2. ЗыкIэтхэхэрэ мафэм щыублагъэу мы Указым кIуачIэ иIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Президентэу ТХЬАКIУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ,
щылэ мазэм и 14, 2010-рэ илъэс
N 6

АДЫГЭ РЕСПУБЛИКЭМ И ПРЕЗИДЕНТ И УКАЗ

А.Къ. Матыжъым ехьылIагъ

Урысые Федерацием IофшIэнымкIэ и Кодекс ия 77-рэ статья иа 1-рэ Iахь ия 3-рэ пункт диштэу **унашъо сэшIы:**

1. Матыжъ Аслъан Къадырбэч ыкъор Адыгэ Республикэм экономикэ хэхъоныгъэмрэ сатыумрэкIэ иминистрэ IэнатIэ IугъэкIыгъэнэу.

Лъапсэу щыIэр: А.Къ. Матыжъым илъэIу тхылъ.

2. ЗыкIэтхэхэрэ мафэм щегъэжьагъэу мы Указым кIуачIэ иIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Президентэу ТХЬАКIУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ,
щылэ мазэм и 11, 2010-рэ илъэс
N 2

ПРАВИТЕЛЬСТВЭ ТЕЛЕГРАММЭХЭР

Лъытэныгъэ зыфэсшIырэ Аслъан Кытэ ыкъор!

ИлъэсыкIэмрэ Иисус Христос къызыхъугъэ мафэмрэ афэшI сыгу къыздеIэу сыпфэгушIо!

Мы мэфэкI нэфхэм щыIэкIэ-псэукIэ дэгъу уиIэнэу, гъэхъагъэхэр пшIынэу, уигупсэхэми къыппэблагъэхэми насыпрэ псауныгъэ пытэрэ яIэнэу сыпфэлъаIо!

2010-рэ илъэсыр текIоныгъакIэхэм яуахътэу орэхъу, Урысыер нахь фэшIыгъэ хъуным пае уиIофшIэн шIуагъэ къытэу зэхэпщэнэу сыпфэлъаIо!

Г. А. РАПОТА,
Урысые Федерацием и Президент и Полномочнэ лIыкIоу Приволжскэ федеральнэ коим щыI.

* * *

Лъытэныгъэ зыфэсшIырэ Аслъан Кытэ ыкъор!

ИлъэсыкIэмрэ Иисус Христос къызыхъугъэ мафэмрэ афэшI сыпфэгушIо!

ИлъэсыкIэм гухэлъэу уиIэхэр зэкIэ къыбдэхъунэу, уимурадхэр зэкIэ щыIэныгъэм щыбгъэцэкIэнхэу пфэсэIо. 2010-рэ илъэсым Урысыем псэукIэ дэгъу къыферэхь, текIоныгъакIэхэмрэ хэхъоныгъакIэхэмрэ яилъэсэу ар орэхъу.

Псауныгъэ пытэрэ насыпрэ уиIэнэу сыпфэлъаIо.

В. В. ВОЛОДИН,
Урысые Федерацием и Федеральнэ ЗэIукIэ и Къэралыгъо Думэ и Тхьаматэ игуадз, ВПП-у «Единая Россия» зыфиIорэм и Генеральнэ совет и Президиум исекретарь.

Президентым изэIукIэгъухэр

Адыгэ Республикэм и Президентэу ТхьакIущынэ Аслъан тылым иветеранэу, къуаджэу ГъобэкъуаекIэ нахьыжъхэм я Советэу щызэхащагъэм итхьаматэу Бэрэтэрэ Аскэр тыгъуасэ зэIукIэгъу дыриIагъ.

Мы аужырэ илъэсхэм Адыгеим иэкономикэ хэхъоныгъэшIухэр ышIынхэ, сыд фэдэрэ лъэныкъокIи республикэр ыпэкIэ лъыкIотэн зэрилъэкIыгъэр пэублэ псалъэм А. Бэрэтарым къыщиIуагъ. АщкIэ АР-м и Президент цIыфхэр зэрэфэразэхэр, иIэнатIэ зыIухьагъэм къыщегъэжьагъэу республикэм ипащэ Iофышхо зэришIагъэр игуапэу ащ къыхигъэщыгъ.

— Адыгеир ылъэ теуцоным ыкIи ащ хэхъоныгъэхэр ышIынхэмкIэ тинахьыжъхэм зэшIуахыгъэр макIэп, — къыIуагъ ТхьакIущынэ Аслъан. — Джы тэ амалэу тиIэмкIэ ахэм тадэIэпыIэныр, республикэм гъогоу къыхихыгъэм тытемыкIэу ыпэкIэ тылъыкIотэныр типшъэрылъ шъхьаI. Арэущтэу зэрэщытыщтыми сицыхьэ телъ. Мыекъуапэ имызакъоу республикэм ит псэупIэхэм еджапIэхэр, кIэлэцIыкIу IыгъыпIэхэр, сымэджэщхэр, нэмыкI социальнэ мэхьанэ зиIэ объектхэр къащызэIутэхых, амалэу щыIэмкIэ цIыфхэм IэпыIэгъу тафэхъу.

Илъэс зэкIэлъыкIохэм къакIоцI щытхъу хэлъэу зипшъэрылъхэр зыгъэцэкIэгъэ Бэрэтэрэ Аскэр иIофшIагъэ Президентым осэшхо фишIыгъ, ежь ыщIэкIэ ветераным шIухьафтын фишIыгъ.

Нэужым ТхьакIущынэ Аслъан зэIухыгъэ акционер обществэу «Краснодар краим экономикэ хэхъоныгъэхэмкIэ и Агентствэ» игенеральнэ директорэу Ольга Андреевам IофшIэгъу зэIукIэгъу дыриIагъ. Непэ республикэм инвестициеу къыхалъхьэрэр нахьыбэ шIыгъэным пае анахьэу унаIэ зытебгъэтын фэе лъэныкъохэм, экономикэм хэхъоныгъэхэр ышIынхэмкIэ амалэу щыIэхэм, ащкIэ агентствэм ишIуагъэу къэкIон ылъэкIыщтым бгъуитIур атегущыIагъ. Iофтхьабзэм хэлэжьагъэх АР-м экономикэ хэхъоныгъэхэмкIэ ыкIи сатыумкIэ иминистрэ игуадзэу ПсыIушъо Юсыфрэ АР-м мэкъу-мэщымкIэ иминистрэу Юрий Петровымрэ.

— Iофэу тшIэрэмкIэ ыкIи гъэхъагъэу тиIэхэмкIэ ташIэ тшIоигъу, — къыIуагъ Президентым. — Мы аужырэ илъэс зытIущым республикэм иэкономикэ хэхъоныгъэшIухэр ышIынхэ ылъэкIыгъ. Бюджетыр сомэ миллиарди 5-м кIахьэщтыгъэмэ, джырэ лъэхъан ар сомэ миллиард 11-м нэдгъэсыгъ. Джащ фэдэу хьакъулахьхэм яугъоин ылъэныкъокIи гъэхъэгъэ гъэнэфагъэхэр тшIыгъэх. Къыхэзгъэщымэ сшIоигъу: непэ Адыгеим иэкономикэ мылъку къыхэзылъхьэ зышIоигъо инвесторхэм ядгъэлъэгъунэу тиIэр макIэп, ахэм Iоф адэтшIэнэуи тыхьазыр. Гъэхъагъэу тиIэхэм адакIоу щыкIагъэу щыIэхэм тынаIэ атедгъэтыным, Iофыгъоу, гумэкIыгъоу къэуцухэрэр зэшIотхынхэм ауж титын фае.

Нэужым гущыIэ зыштэгъэ Ольга Андреевам къызэрэхигъэщыгъэмкIэ, непэ инвестициехэр хэплъхьанхэмкIэ Адыгеир анахь хъопсэгъо чIыпIэхэм ащыщ. Урысыем имызакъоу IэкIыб къэралыгъохэм къарыкIырэ инвесторхэр республикэм къихьанхэм мэхьанэшхо иIэу ащ ылъытагъ. Ащ пае тикъэралыгъо ыкIи IэкIыбым ащызэхащэрэ экономикэ форумхэм, «Iэнэ хъураехэм», нэмыкI Iофтхьабзэхэм республикэр нахь чанэу ахэлэжьэн фаеу ылъытагъ. Ащ епхыгъэу ишIошIхэр О. Андреевам къыIуагъ.

ЗэдэгущыIэгъур зэрэкIуагъэм зэригъэрэзагъэр ТхьакIущынэ Аслъан къыкIигъэтхъыгъ, тапэкIи бгъуитIум язэдэлэжьэн зэрэлъагъэкIотэщтыр къыIуагъ.

ТХЬАРКЪОХЪО Адам.

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

Адыгэ Республикэм и Президентэу А. К. ТхьакIущынэм фэкIо

Лъытэныгъэ зыфэтшIырэ Аслъан Кытэ ыкъор!

Адыгэкъалэ иIофыгъохэм ренэу унаIэ зэратебгъэтырэм ыкIи IэпыIэгъу зэребгъэгъотырэм афэшI къэлэдэсхэр лъэшэу къыпфэразэх. О уишIуагъэкIэ социальнэ псэуалъэхэм яшIын ыкIи ягъэцэкIэн пае инвестициехэр бэу Адыгэкъалэ къыIокIэх. Мэфэ заулэкIэ узэкIэIэбэжьымэ, тикъалэ техникиплI къыIэкIэхьагъ. ТэркIэ ар гушIогъошхоу щыт. ЫпэкIэ ащ фэдэ тырихьылIагъэп. Аслъан Кытэ ыкъор, IэпыIэгъоу къытэптырэм фэшI тхьаегъэпсэушхо отэIо.

ЦIыф чанэу, опытышIу зиIэ Н. Н. Хьатэгъур бэмышIэу Адыгэкъалэ ипащэ хъугъэ. Къэлэдэсхэм ящыIэкIэ-псэукIэ нахьышIу шIыгъэным ар пылъ. Ащ иапэрэ лъэбэкъухэм ыкIи игухэлъышIухэм адетэгъаштэ. Ори, цIыфхэми тэрэзэу ар къызэрэхэшъухыгъэр тэлъытэ.

Аслъан Кытэ ыкъор, къэлэдэсхэм ацIэкIэ джыри зэ тхьауегъэпсэу отэIо, ИлъэсыкIэу къихьагъэм псауныгъэ пытэ, насып, щыIэкIэ-псэукIэ дэгъу уиIэнэу, Адыгэ Республикэми, Урысыешхоми хэхъоныгъэ ашIынхэм пае гъэхъагъэхэр пшIынэу тыпфэлъаIо.

Адыгэкъалэ щыпсэухэрэм ацIэкIэ
М. М. ДЖЭНДАР, А. С. ДЖАРЫМЭКЪУ,
М. Ю. ЕХЪУЛI, А. А. ТХЬАЛI, Т. С. ГУСЭРЫКЪУ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

ЦIыфхэм яфэIо-фашIэхэм ягъэцэкIэнкIэ гъэхъагъэхэр зэришIыгъэхэм, цIыфхэр социальнэу зыухъумэрэ системэм ихэхъоныгъэ иIахьышIу зэрэхишIыхьэрэм, гуетыныгъэ фыриIэу Iоф зэришIэрэм афэшI Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тхылъ фагъэшъошагъ **ЛъэпцIэрыкъо Алый Ахьмэд ыкъом,** Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ иминистрэ иапэрэ гуадзэ.

Илъэсыбэ хъугъэу гуетыныгъэ фыриIэу Iоф зэришIэрэм, законностымрэ правопорядкэмрэ ягъэпытэнкIэ гъэхъагъэхэр зэришIыгъэхэм афэшI Урысые Федерацием ипрокуратурэ иIофышIэ и Мафэ зыщыхагъэунэфыкIырэм ехъулIэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тхылъ фагъэшъошагъ **Лактионова Маринэ Анатолий ыпхъум,** Урысые Федерацием ипрокуратурэ епхыгъэ Следственнэ комитетым Адыгэ РеспубликэмкIэ иследственнэ гъэIорышIапIэ ипащэ кадрэхэмкIэ иIэпыIэгъу шъхьаIэ.

* * *

Адыгэ Республикэм псауныгъэм икъэухъумэнкIэ иучреждениехэм апае гурыт медицинэ ыкIи фармацевт IофышIэхэм ягъэхьазырын иIахьышхо зэрэхишIыхьагъэм ыкIи илъэсыбэ хъугъэу гуетыныгъэ фыриIэу Iоф зэришIэрэм апае Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тхылъ къыфагъэшъошагъ **Глебова Валентинэ Митрофан ыпхъум,** гурыт профессиональнэ гъэсэныгъэ зыщарагъэгъотырэ «Мыекъопэ медицинэ колледжым» иотделение ипащэ.

КЪЭБАРЫКIЭХЭР

Къэхъухэрэм япчъагъэ къыхэхъо

Адыгэкъалэ илъэс къэс нахь дахэ зэрэхъурэр зэкIэми янэрылъэгъу. Ащ дакIоу цIыфэу щыпсэухэрэми ящыIэкIэ-псэукIэ нахьышIу мэхъу, сабыеу къафэхъухэрэми япчъагъэ хэхъо.

Ащ фэшыхьат къалэм и ЗАГС илъэсэу къызэтынэкIыгъэм сабыеу къэхъугъэу щатхыгъэ пчъагъэр. Ащ иIофышIэхэм къызэратыгъэмкIэ, 2009-рэ илъэсым сабыеу къэхъугъэу ЗАГС-м иотдел щатхыгъэр 224-рэ. Ахэм ащыщэу 114-р шъэожъыех, 110-р пшъашъэжъыех. А пчъагъэр ыпэрэ илъэсым сабыеу къэхъугъэу атхыгъагъэм нахьи нэбгырэ 22-кIэ нахьыб. Къыхэгъэщыгъэмэ хъущт къэхъугъэкIэ шъэожъыехэм цIэу афаусыгъэхэр зыфэдэхэр. КIэлэцIыкIуипшIым ДамирэкIэ, нэбгырихым ИслъамкIэ, тфым АзэматкIэ, АмиркIэ яджагъэх. Пшъэшъэжъыибгъумэ Амина, блым Алина ыкIи Динара афаусыгъ.

— ГушIуагъор, — еIо ЗАГС-м иотдел ипащэу Бэгъ Светэ, — къэхъухэрэр лIэхэрэм анахьыбэ зэрэхъугъэр ары. Ащ ишыхьат гъэрекIо лIагъэхэм анахьи къэхъугъэхэр нэбгырэ 33-кIэ зэранахьыбэхэр. ТхьамыкIагъор автомашинэ зэутэкIхэм нэбгырэ 14 зэрахэкIодагъэр ары. ЕтIани ахэм янахьыбэр ныбжьыкI.

2009-рэ илъэсым нысэищ джэгоу щыIагъэр 178-рэ. Ар, ыпэрэ илъэсым елъытыгъэмэ, 20-кIэ нахь макI. Ау Iофыр нахь къэзыгъэтэрэзыжьыгъэр гъэрекIо щыIэныгъэ гъогу зэдытехьагъэхэу зэгокIыжьыгъэхэр нахь макIэ зэрэхъугъэхэр ары. Ащ ишыхьат 2008-рэ илъэсым зэшъхьэгъусэ 72-рэ зэгокIыжьыгъагъэмэ, гъэрекIо зэхэкIыжьыгъэхэр унэгъо 50-м къызэрэщыуцугъэр.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

Шъопсэу, аскъэлэе кIалэхэр!

Тыгъэгъазэм и 27-м адыгэ лъэпкъэу щыIэмэ ямэфэкIышхуагъ — Ашрай мазэр къихьагъ. Ар адыгэхэмкIэ агъэлъэпIэрэ мазэу щыт. Ашраир мазэм къыкIоцI пшIымэ, къебгощэкIызэ нахь цIыфыбэм аIубгъафэмэ, псапэу щыт.

А мафэм аскъэлэе кIалэхэр зэхэIабэхи, былымышъхьитIу ащэфи зэIахыгъ, унагъохэм афагощыгъ. ТхьамыкIи, байи зэхамыдзэу унагъоу дэс пэпчъ нагъэсыгъ. Мы Iофтхьабзэм кIэщакIо фэхъугъэхэу, зэкIэ кIалэу хэлэжьагъэхэм ашъхьэкIи, яунагъокIи псауныгъэ пытэ яIэу, бэгъашIэ хъунхэу сафэлъаIо.

АЛИШЭ Хьабидэт.

ЧIыфэр къыIахыжьыгъ

Суд приставым чIыфэр къызэраIихыжьын фаем фэгъэхьыгъэ тхылъыр къызыIэкIахьэкIэ, игъом ар къэзымытыжьырэм законым тетэу шIыкIэ зэфэшъхьафхэр къызыфигъэфедэнхэшъ, къыригъэштэжьынэу фитыныгъэ иI. Законым къыдилъытэхэрэм ащыщ имылъку, гущыIэм пае, иавтомобиль, къыIихынышъ, ар ыщэнышъ ахъщэр чIыфэм пэIуигъэхьаныр. ЧIыфэ зытелъхэми ар къагурэIошъ, яавтомашинэхэр агъэбылъых.

2009-рэ илъэсэу икIыгъэм Адыгеим иприставхэм агъэцэкIэн фаеу къаIэкIэхьагъэм щыщэу 150-р (ар сомэ миллион 32-рэ ауас) чIыфэр зытелъым къыIахын мылъку зэримыIэм, иIэри ежь темытхагъэу е ыгъэбылъыгъэу къызэримыгъэлъагъорэм апкъ къикIыкIэ, зэпагъэунхэ фаеу хъугъэ. Лъыхъон Iофэу зэрахьэхэрэм яшIуагъэкIэ пстэумкIи транспорт зэфэшъхьафхэу 202-рэ къагъотыжьи, зыехэм къаIахыгъэх. Ащ фэдэу сомэ мин 540-рэ банкым чIыфэу езымытыжьырэм иавтомобиль джырэблагъэ къагъотыжьыгъ. Бысымым иавтомашинэ ыгъэбылъыгъэу суд приставхэр лъыхъущтыгъэх. Пчэдыжь горэм амыгъотыжьырэ транспортым зыер исэу суд приставым ылъэгъугъ. Охътаби тырымыгъашIэу джа чIыпIэм къыщиубыти, автомобилыр къыIахыгъ. Джы ар ащэнышъ, чIыфэу телъым пэIуагъэхьащт.

2010-рэ илъэсэу къихьагъэм ащ фэдэ лъыхъон Iофэу зэшIуахыхэрэм нахьыбэу шIуагъэ къызэратыщтхэм иамалхэр зэрахьанхэу УФ-м исуд приставхэм якъулыкъу АР-мкIэ и ГъэIорышIапIэ исуд приставхэм пшъэрылъ зыфагъэуцужьыгъ.

УФ-м исуд приставхэм якъулыкъу АР-мкIэ и ГъэIорышIапIэ ипресс-къулыкъу

Ны мылъкур пэIубгъэхьан уфит

Зыщыпсэущтхэ унэр е фэтэрыр зыщэфы зышIоигъоу ипотекэ кредит зыштагъэхэм ны мылъкур (материнский капиталыр) мы Iофым пае къызыфагъэфедэн алъэкIыным пэрыохъу фэхъущтыгъэр УФ-м и Правительствэ щигъэзыягъ.

Унэгъуабэм ны мылъкур мыахъщэ чIыфэу (кредитэу) аштагъэм джы нэс пэIуагъэхьан алъэкIыщтыгъэп сертификатыр ным къыратыгъэу, унэм пае ипотекэ кредитыр тым къызэраIихыгъэм къыхэкIыкIэ. Къиныбэ къыпыкIыщтыгъ псэупIэу унагъом зэригъэгъотыгъэр (ыщэфыгъэр) лIым тетхагъэу, ащ ишъхьэгъусэрэ кIэлэцIыкIухэмрэ унэм итхэгъэ къодыехэу щыт зыхъукIи.

Джы мы пэрыохъухэр щыгъэзыягъэхэ хъугъэ. Ипотекэм имызакъоу, унэ е фэтэр ыщэфыным пае унагъом къаIихыгъэ сыд фэдэрэ кредити итыжьын ны мылъкур пэIубгъэхьан амал щыIэ хъугъэ. ТапэкIэ **ны мылъкур ежь бзылъфыгъэм унэу ыщэфыгъэм пае банкым къыIихыгъэ ахъщэ чIыфэм итыжьын пэIуигъэхьан ылъэкIыщтыгъэмэ, ащ фэдэ кредитэу ащ ишъхьэгъусэ (лIым) къыратыгъэм итыжьынкIэ ны мылъкур джы унагъом къызыфигъэфедэн фит.**

Джыри зы лъэныкъо УФ-м и Правительствэ къыдилъытагъ. Унагъор зыщыпсэущт унэр ыщэфыным пае ипотекэ кредит ышти, нэужым а чIыфэр (ипотекэр) ытыжьыным пае банкым нэмыкI кредит къыIихыгъэу щытмэ, ащ итыжьыни ны мылъкур (е щыщ) пэIубгъэхьан уфит. Ау мыщ зы пэрыохъу иI: ятIонэрэ чIыфэр (банкым къыIахыгъэ кредитыр) ны мылъкур бзылъфыгъэм къыратыным ифитыныгъэ джыри имыIэзэ аштэгъагъэу щытмэ ары ныIэп арэущтэу зыпшIын плъэкIыщтыр.

ЫпшъэкIэ зигугъу къыщытшIыгъэ Iофым ны мылъкур пэIубгъэхьаным ифитыныгъэ уиIэным пае ПенсиехэмкIэ фондым епхьылIэн фае **зэшъхьэгъуситIур зэрэзэготхагъэхэр къэзыушыхьатырэ тхылъыр.** Зэдэпсэурэ, сабый зиIэ нэбгыритIум язэфыщытыкIэхэр арэущтэу «официальнэу» арамыгъэтхыгъэхэ зыхъукIэ, кредитыр птыжьыным пае ны мылъкур къаIыпхыныр нахь къин хъущт.

Зы Iофыгъо джыри шъунаIэ тешъодгъадзэ тшIоигъу. ГухэкI нахь мышIэми, бэрэ тырехьылIэ ны-тыхэм ясабыйхэр апIунхэм ифитыныгъэ ямыIэу судым ащ фэдэ унашъо зэришIыгъэм къыхэкIыкIэ. Мыхэм афэдэхэм ыкIи кIэлэцIыкIу Унэм сабыир къыIахи, уахътэ горэ зытешIэм ар аратыжьыгъэу щытмэ, ахэми ны мылъкур ПенсиехэмкIэ фондым къаритыщтэп.

ЖАКIЭМЫКЪО Аминэт.

МВД-м къэты

ИлъэсыкIэ ыкIи Рождественскэ мэфэкIхэр къызэтынэкIыгъэх. Ахэр рэхьатэу хагъэунэфыкIынхэм пае АдыгеимкIэ МВД-м иIофышIэхэм пшъэрылъэу министрэу Александр Сысоевым къафигъэцугъэхэр дэгъоу агъэцэкIагъэх. МэфэкI мафэхэм мыхъомышIэ ыкIи бзэджэшIагъэ къэмыхъунхэм милицием иIофышIэ нэбгыри 100 пчъагъэ лъыплъагъ.

ГИБДД-м иIофышIэхэми яшъыпкъэу Iоф ашIагъ. Арэу щытми, илъэсыр къызихьагъэм къыщыублагъэу гъогухэм къащыхъугъэ авариехэм зы нэбгырэ ахэкIодагъ, нэбгыри 10-м шъобжхэр хахыгъэх.

Ешъонми тхьамыкIагъохэр къыхьыгъэх. Ащ фэдэу Кощхьэблэ районымкIэ селоу Вольнэм щыпсэурэ хъулъфыгъэмрэ бзылъфыгъэмрэ зэдешъохи зэфэгубжыжьыгъэх. Бзылъфыгъэр шъэжъыемкIэ зыдэпсэурэ хъулъфыгъэм хэпыджи ыукIыгъ. Бзылъфыгъэр милицием иIофышIэхэм аубытыгъ, ащ илъэс хьапс 15 фэдиз къыхьын ылъэкIыщт.

Илъэс 32-рэ зыныбжь кIалэр Адыгэкъалэ имилицие иIофышIэхэм къаубытыгъ. ЗэрагъэунэфыгъэмкIэ, тыгъэгъазэм и 27-м къыщегъэжьагъэу щылэ мазэм и 3-м нэс осэшхо зиIэ пцэжъыехэр зыщахъурэ хъызмэтшIапIэм пцэжъые щешагъ. Сомэ мин 60 ыосэ зэрар хъызмэтшIапIэм рихыгъ.

КъолъхьэIыхыным епхыгъэу зы хъугъэ-шIагъ. Мыекъуапэ икIэлэцIыкIу IыгъыпIэхэм ащыщ горэм ипащэ поселкэу Табачнэм щыщ бзылъфыгъэм сомэ мини 10 къыIихыгъ ипшъэшъэжъые зэриштагъэм пае. А Iофыр джы зэхафы.

Щылэ мазэм и 10-м Тэхъутэмыкъое районым ит щэпIэ гупчэхэм ащыщ поселкэу Яблоновскэм щыщ кIалэм сомэ мин 19 зыосэ гъомылапхъэ ыпкIэ ымытыгъэу къычIихызэ къаубытыгъ.

УФ-м икомпозиторхэм я Союз хэтэу, АР-м инароднэ артистэу, тиныбджэгъу лъапIэу Тыкъо Къэплъан Сахьидэ ыкъом идунай зэрихъожьыгъэм фэшI иунагъорэ иIахьылхэмрэ тафэтхьаусыхэ.

АР-м изаслуженнэ артистэу Дэрбэ Аслъанрэ ащ ишъхьэгъусэу Тэмарэрэ.

Искусствэмрэ гукъэкIыжьхэмрэ

Иорэдхэмкlэ къытхэт, тэгъэлъапlэ

Иорэдхэмкlэ, ымэкъэ lэтыгъэкlэ, ишlушlагъэкlэ къытхэт композиторэу Андзэрэкъо Вячеслав. Игъонэмысэу идунай ыхъожьыгъэми, лъэпкъ музыкальнэ искусствэм лъэужэу къыхигъэнагъэр тарихъым хэкlуакlэрэп.

Музыкэр зыщагъэлъэпIэрэ унагъом Андзэрэкъо Вячеслав 1942-рэ илъэсым щылэ мазэм и 14-м къыщыхъугъ, икIэлэцIыкIугъор Кощхьаблэ щыкIуагъ. Янэжъэу Гулэ пщынаоу щытыгъ. Музыкант цIэрыIоу Хьагъэудж Мыхьамэт игъусэу Гулэ нысэщэ джэгумэ, пчыхьэзэхахьэмэ орэдышъохэр ащигъэжъынчыщтыгъ. Андзэрэкъохэмрэ композиторэу Тхьабысым Умаррэ зэгъунэгъухэу Кощхьаблэ щыпсэущтыгъэх. Андзэрэкъо зэшыхэу Чеславрэ Вячеславрэ музыкэм нэмыкI сэнэхьат къыхахынэу фэягъэхэп.

Тхьабысым Умарэ иунэ кIохэзэ зэшыхэм лъэпкъ искусствэм ишъэфхэм зыфагъасэщтыгъ. У. Тхьабысымым Чеславрэ Вячеславрэ къоджэ еджапIэм щыригъаджэщтыгъэх. 1959-рэ илъэсым Андзэрэкъо Вячеслав Адыгэ театрэм Iоф щишIэу регъажьэ. Орэд къеIо, спектаклэмэ, къэшIыгъо зэфэшъхьафмэ ахэлажьэ.

Мыекъопэ музыкальнэ училищыр, Саратов къэралыгъо консерваториер В. Андзэрэкъом къыухыгъэх. Адыгэ пщынэм студентхэр фегъасэх, классым орэд къыщызыIорэ хорым пэщэныгъэ дызэрехьэ, музыкальнэ училищым идиректор игуадзэу пшъэрылъ хэхыгъэхэр егъэцакIэх, Адыгэ Республикэм искусствэхэмкIэ икIэлэцIыкIу еджапIэ идиректорэу загъэнафэм, пIуныгъэ IофшIэнэу зэрихьэрэм зыригъэушъомбгъугъ. ЩытхъуцIэу «Адыгэ Республикэм искусствэхэмкIэ изаслуженнэ IофышIэшху» зыфиIорэр къыфаусыгъ. Ансамблэу «Орэдым» пэщэныгъэ дызэрихьэзэ лъэпкъ искусствэм ныбжьыкIэхэр хищэщтыгъэх, адыгэ орэдхэр цIыфмэ нахьыбэрэ зэхахынхэм фэшI артист чъэпхъыгъэхэр ансамблэм иIофшIэн чанэу хигъэлажьэщтыгъэх.

Андзэрэкъо Вячеслав июбилей концерт Адыгэ театрэм гъэшIэгъонэу зэрэщыкIогъагъэр сщыгъупшэжьырэп. Сэмэркъэур икIасэу зэрэщтыгър къыхигъэщызэ, зэфэхьысыжьхэр ышIыгъагъэх. Лъэпкъ музыкальнэ искусствэм IупкIэу къытегущыIэныр пшъэрылъ шъхьаIэу зыфилъытэжьыщтыгъ. Вячеславрэ ышнахьыжъэу Чеславрэ орэд къызэдаIоу зэп зэрэтлъэгъугъэхэр. Зы унагъом композитор цIэрыIуитIу къызитыкIэ бэ узэгупшысэрэр.

— Мылъкоу сэ сиIэр, саужкIэ къэзгъанэ сшIоигъор лъэпкъ искусствэм сиIахьэу хэсшIыхьэрэр ары, — къысиIогъагъ Андзэрэкъо Вячеслав. — МэщбэшIэ Исхьакъ, Жэнэ Къырымызэ, Цуекъо Джэхьфарэ, Емыж МулиIэт, нэмыкIхэми яусэмэ атехыгъэ орэдэу сыусыгъэхэмкIэ цIыфмэ садэгущыIэу, сызыфаер къафэсIуатэу къысщэхъу.

«Сиапэрэ жъуагъу», «Сигугъэдах», «СикIэсэ нагъу», «Кощхьаблэ иорэд», «Къэгъэгъэ Iэрам», «Сиадыгэ чIыгу», «Тэтэжъы сегъасэ», фэшъхьафхэри В. Андзэрэкъом ыусыгъэх. Музыкэм зэлъэпкъэгъухэр зэфещэх, зэкъошныгъэр егъэпытэ. Ткъош республикэхэм ясакIомэ ныбджэгъуныгъэ адишIызэ, музыкальнэ произведение гъэшIэгъонхэмкIэ итворчествэ ыгъэбаигъ. Бэлъкъар Фэусат игущыIэмэ атехыгъэхэу «Унэгу сыкIэта?», «Мэкъам», фэшъхьафхэри ыусыгъэх. Хорым пае «ОщнэIу заор» зэригъэфагъ. Лъэпкъ шIэжь тиIэным фэшI музыкальнэ искусствэм щыIэныгъэм чIыпIэу щыриIэм мэхьанэ ин ритыщтыгъ.

КIэлэцIыкIухэмрэ ныбжьыкIэхэмрэ искусствэм хэщэгъэнхэм пае музыкэм епхыгъэ еджапIэхэм литературэу, музыкальнэ Iэмэ-псымэу ащагъэфедэрэм, кIэлэеджакIохэр фестивальхэм, зэнэкъокъухэм зэрахэлажьэхэрэм лъыплъэщтыгъ, зэхэщэн Iофхэр нахьышIоу гъэпсыгъэнхэ фаеу ылъытэщтыгъ.

Андзэрэкъо Вячеслав идунай ыхъожьыгъэми, IофшIагъэу иIэр щыIэныгъэм щылъагъэкIуатэ. Ащ ыусыгъэ орэдхэр Адыгэ Республикэм изаслуженнэ артисткэу Нэгъой Маринэ къыIохэ зыхъукIэ композитор нэгум къыкIегъэуцо. Артист гъэнэфагъэм ымакъэ телъытагъэу В. Андзэрэкъом орэд ыусын ылъэкIыщтыгъ. Творческэ зэпхыгъэхэр искусствэм щылажьэрэмэ адыриIагъ.

Лъэпкъэу зыщыщым, ичIыгу гупсэ, шIулъэгъу къабзэм афэусэныр шэнышIу фэхъугъагъ. Тиадыгэ орэдхэр тикъуаджэхэм нахьыбэрэ ащыIунхэм мэхьанэ ин ритыщтыгъ.

Сурэтым итыр: **Адыгэ Республикэм искусствэхэмкIэ изаслуженнэ IофышIэшхоу, композиторэу Андзэрэкъо Вячеслав.**

КIэлэцIыкIухэмрэ пIуныгъэмрэ

«Юностыр» зэlукlапlэ хъугъэ

Краснодар краим футболымкIэ изэIухыгъэ зэнэкъокъухэм 1993 — 1998-рэ илъэсхэм къэхъугъэ кIалэхэр ахэлажьэх. Аныбжьхэм ялъытыгъэу кIэлэеджакIохэр купищэу гощыгъэх. ЕшIэгъумэ ащыщхэр Мыекъуапэ истадионыкIэу «Юностым» щэкIох.

1993 — 1994-рэ илъэсхэм къэхъугъэ кIалэхэу футбол ешIэрэмэ тренер-кIэлэегъаджэу Александр Вольвач пэщэныгъэ адызэрехьэ. 1995 — 1996-рэ илъэсхэм къэхъугъэ кIалэмэ япащэр Адыгеим ифутбол иветеранэу, опыт ин зиIэ тренерэу Александр Пахомкиныр ары. 1997 — 1998-рэ илъэсхэм къэхъугъэ кIалэхэр тренерэу Владимир Финьковым егъасэх. 1995 — 1996-рэ илъэсхэм къэхъугъэ кIалэхэр дэгъоу зэрешIэхэрэр къыдалъыти, «Зэкъошныгъ» Мыекъуапэ, «Кубань» Краснодар илъэсыбэрэ ащешIэгъэ Юрий Манченкэр зипэщэ командэри зэнэкъокъухэм ахагъэхьагъ.

Апэрэ зэIукIэгъухэр гъэшIэгъонэу кIуагъэх. А. Вольвач зипэщэ командэр Курганинскэ ифутболистмэ 5:1-у атекIуагъ. Поселкэу Тульскэм футболист ныбжьыкIэхэр Сергей Белянкиным щегъасэх. В. Финьковымрэ С. Белянкинымрэ зипэщэ командэхэр 1:1-у зэдешIагъэх. А. Пахомкинымрэ Ю. Манченкэмрэ зипэщэ командэхэр джырэблагъэ зызэIокIэхэм, 2:1-у А. Пахомкиным ыгъасэрэмэ текIоныгъэр къыдахыгъ.

— СтадионыкIэ зэрэтфашIыгъэм тегъэгушIо, — еIо Адыгэ Республикэм футболымкIэ и СДЮШОР изавучэу Пэнэшъу Мыхьамодэ. — НахьыпэкIэ Краснодар краим икъалэхэм тащешIэщтыгъ. Ахъщэр зэрэтфимыкъурэм къыхэкIэу гъогу чыжьэ тытехьан тымылъэкIэуи уахътэ къыхэкIыщтыгъ. Джы Краснодар краим икомандэхэр гъэшIэгъонэу тикъалэ истадионэу «Юностым» щызэдешIэх. Адыгеим и Президентэу ТхьакIущынэ Аслъан, Парламентымрэ Правительствэмрэ тафэраз, спорт псэуалъэу тфашIыгъэхэр кIэлэцIыкIухэмрэ ныбжьыкIэхэмрэ якIуапIэ хъугъэх.

Наркоманием, зекIокIэ дэйхэм кIэлэцIыкIухэмрэ ныбжьыкIэхэмрэ ащытыухъумэнхэм, шэн дахэмэ афэдгъэсэнхэм фэшI физкультурэмрэ спортымрэ ямэхьанэ щыIэныгъэм хэпшIыкIэу зыкъыщиIэтыгъ. Тренер-кIэлэегъаджэмэ футболист дэгъухэр, лъэхъаным ищыкIэгъэ цIыфхэр агъэсэнхэу тащэгугъы.

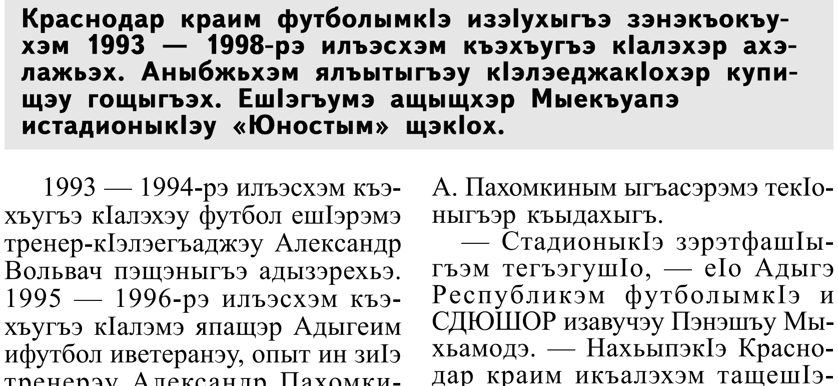

Мыекъуапэ икIэлэцIыкIу командэхэр стадионэу «Юностым» футбол щызэдешIэх.

Атлетикэ онтэгъур

Республикэм ибатырхэм атлетикэ онтэгъумкIэ язэнэкъокъухэр Мыекъуапэ зыщэкIохэм узыгъэгушIон Iофыгъохэр къахэщыгъэх. Къоджэ спортсменхэм ащыщхэм яухьазырыныгъэ зэрэхагъахъорэм дакIоу, тренер-кIэлэегъаджэхэр кIэм лъэхъух, опыт пэрытыр нахьышIоу къызыфагъэфедэу аублагъ.

Къуаджэм ибатырхэм къахэхъо

Яонтэгъугъэ елъытыгъэу купи 8-у спортсменхэр гощыгъагъэх. Апэрэ чIыпIэхэр анахьыбэу къыдэзыхыгъэхэр Джамбэчые ибатырхэу тренер-кIэлэегъаджэу Чэмбэхъу Анзор ыгъасэхэрэр арых. Зы къуаджэ щапIугъэхэ УелIыкъо СултIан, кг 62-рэ, Чэужъ Абрек, кг 69-рэ, Джымыкъо Айдэмыр, кг 77-рэ, Бысыдж Тимур, кг 94-рэ, Адыгэ Республикэм ичемпион зэрэхъугъэхэм фэшI тафэгушIо. Куп зэфэшъхьафхэм ахэтхэу джамбэчые батырхэм апэрэ чIыпIэхэр къызэрэдахыгъэхэм къеушыхьаты тренер-кIэлэегъаджэу Чэмбэхъу Анзор къулайныгъэ зыхэлъ ныбжьыкIэхэм Iоф зэрадишIэрэр, къоджэ спортсменхэм ясэнаущыгъэ къызэIуахыным фэшI IэпыIэгъу зэрафэхъурэр.

Кощхьаблэ щыщ кIалэхэу Езыгу Азэматрэ, кг 56-рэ, Сихъу Рэмэзанрэ, кг 85-рэ, АР-м ичемпион щытхъуцIэр къыдахыгъ. Мыекъуапэ зыщагъасэ Игорь Ермиловымрэ, кг 105-рэ, Игорь Вороновымрэ, кг 105-м ехъу. НэбгыритIуми апэрэ чIыпIэхэр афагъэшъошагъэх.

Адыгэ къэралыгъо университетым и МГГТК щеджэрэ Константин Холменкэм спортым имастер хъунымкIэ кандидатым ишапхъэхэр апэрэу ригъэкъугъэх.

— Кощхьаблэ, Улапэ, Мыекъуапэ, нэмыкIхэми Адыгеим изэнэкъокъухэр, турнирхэр ащызэхэтэщэх, — еIо АР-м атлетикэ онтэгъумкIэ и СДЮШОР идиректорэу, РСФСР-м изаслуженнэ тренерэу Хъуажъ Мэджыдэ. — Физкультурэмрэ спортымрэ яшIуагъэкIэ ныбжьыкIэмэ нахьышIоу талъыIэсызэ, наркоманием тыпэуцу. Спорт псэуалъэхэр къуаджэхэм къащызэIутэхых. АщкIэ спортымкIэ типащэхэм тафэраз, зэхэщэн Iофхэр нахьышIоу зэрэдгъэцэкIэщтхэм тыпылъ.

НэкIубгъом итхэр зыгъэхьазырыгъэр ЕМТIЫЛЪ Нурбый.